

Αρείου Πάγου: 285/1998

Πηγή: Ποινικά Χρονικά ΜΗ/98 σελ. 904

Διάκριση της ενσυνείδητης από την άνευ συνειδήσεως αμέλεια. Στην απόφαση πρέπει να εκτίθεται ποιο από τα δύο είδη της αμέλειας συνέτρεξε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Αναιρείται η προσβαλλόμενη καταδικαστική απόφαση για εμπρησμό εξ αμελείας από τον οποίο μπορούσε να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα και ανθρώπους λόγω ελλείψεως αιτιολογίας και ελλείψεως νομίμου βάσεως, διότι α) γίνεται δεκτό ότι το αξιόποιο αποτέλεσμα επήλθε συνεπεία είτε ενσυνείδητης είτε άνευ συνειδήσεως αμελείας, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζεται το είδος αυτής και β) δεν εξειδικεύονται τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν το αιτιώδη σύνδεσμο ανάμεσα στην εκ μέρους του κατηγορουμένου προμήθεια λυχνιών υγραερίου για τον φωτισμό, σε περίπτωση διακοπής της ηλεκτροδότησης, του καταστήματός του, το οποίο δεν πληρούσε τους όρους πυρασφαλείας, και στην επέλευση της πυρκαϊάς, ενόψει πάντως και της ενέργειας του υπεύθυνου σερβιτόρου να τοποθετήσει μια εκ των λυχνιών αυτών επάνω σε όρθιο πλαστικό στρώμα εντός του καταστήματος στον οποίο διασκεδάζαν τριάντα ένα μικρά παιδιά ηλικίας επτά ετών.

Προεδρεύων: ο Αντιπρόεδρος Π. Μαντζιάρας

Εισηγητής: ο Αρεοπαγίτης Α. Κατράκης

Εισαγγελεύς: Γ. Αρβανίτης

Δικηγόροι: Α. Μαύρου

Επειδή κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρ. 264 εδ. α' και 266 παρ. 1 του ΠΚ. όποιος από αμέλεια προξενεί πυρκαγιά τιμωρείται με φυλάκιση αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα. Έτσι, για τη στοιχειοθέτηση του προκειμένου αδικήματος, απαιτείται εκτός άλλων το αποτέλεσμα της πυρκαγιάς που επήλθε να οφείλεται σε αμέλεια του υπαιτίου, η οποία, σύμφωνα με το άρ. 28 του ίδιου Κώδικα, εμφανίζεται ως συνειδητή, κατά την οποία ο δράστης προβλέπει μεν ότι από τη συμπεριφορά του είναι δυνατόν να επέλθει το αξιόποιο αποτέλεσμα δεν απέχει όμως από αυτή, γιατί πιστεύει ότι δεν θα επέλθει τέτοιο αποτέλεσμα, είτε με τη μορφή της μη συνειδητής (απλής) αμέλειας, κατά την οποία λείπει από τον υπαίτιο κάθε πρόβλεψη για ενδεχόμενη παραγωγή αξιόποινου αποτελέσματος που προκλήθηκε από τη πράξη του. Ενόψει της διακρίσεως αυτής, το δικαστήριο της ουσίας όταν απαγγέλλει καταδίκη για έγκλημα από αμέλεια, πρέπει να εκθέτει στην απόφαση του με σαφήνεια ποιο από τα δύο είδη αμέλειας συνέτρεξε στην συγκεκριμένη περίπτωση, διότι αν δεν εκθέτει τούτο σαφώς ή δέχεται διαζευκτικά και τα δύο είδη, δημιουργείται ασάφεια και αντίφαση η οποία καθιστά ανέφικτο τον ανααιρετικό έλεγχο για την ορθή ή μη εφαρμογή της ουσιαστικής ποινικής διατάξεως και ιδρύεται εξ αυτού λόγος αναίρεσεως για έλλειψη νομίμου βάσεως εκ του άρ. 510 παρ. 1 εδ. Ε' ΚΠΔ.

Στην προκειμένη περίπτωση, το Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης όπως προκύπτει από το σκεπτικό, σε συνδυασμό με το διατακτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεώς του, με το οποίο αποτελούν ενιαίο σύνολο, δέχτηκε, μετά από εκτίμηση και αξιολόγηση των αναφερομένων σ' αυτή αποδεικτικών μέσων, τα ακόλουθα: Στη Θεσσαλονίκη την 21.9.1990 ο κατηγορούμενος από αμέλεια, ήτοι από έλλειψη της προσοχής την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει δεν πρόβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του ή το πρόβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επερχόταν. Ειδικότερα δέχτηκε τα εξής: «Ο κατηγορούμενος διατηρεί στη Θεσσαλονίκη το καφεζαχαροπλαστείο Γ., στην οδό Θ.Σ. αρ. 94 της Θεσσαλονίκης. Τον Σεπτέμβριο του 1990 λόγω απεργίας των υπαλλήλων της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού ελάμβαναν χώρα στην περιφέρεια Θεσσαλονίκης συχνές διακοπές στο δίκτυο ηλεκτρισμού της πόλης. Παρά το γεγονός ότι το κατάστημα του κατηγορουμένου δεν πληρούσε τους όρους πυρασφαλείας, επέτρεψε να γίνει στο υπόγειό του παιδική γιορτή στις 21-9-1990 τις βραδινές ώρες, χωρίς να δώσει στο προσωπικό του τις κατάλληλες οδηγίες για την αντιμετώπιση των διακοπών του ηλεκτρικού και χωρίς να το εφοδιάσει με κατάλληλες λυχνίες φωτισμού που θα λειτουργούσαν με συσσωρευτές σε περίπτωση διακοπής. Αντίθετα προμηθεύθηκε λυχνίες υγραερίου, τις οποίες ο υπεύθυνος

σερβιτόρος περί ώρα 19.00 που συνέβη η διακοπή και ενώ στο κατάστημα βρίσκονταν 31 μικρά παιδιά ηλικίας 7 ετών και διασκεδάζαν στη γιορτή, τοποθέτησε αναμμένες σε διάφορα σημεία και μάλιστα μία από αυτές επάνω σε όρθιο πλαστικό στρώμα, που ήταν επικίνδυνο μέρος. Αποτέλεσμα της πιο πάνω αμέλειας του κατηγορουμένου ήταν να ανατραπεί η πιο πάνω λυχνία, να προκληθεί πυρκαγιά και να κινδυνεύσουν άμεσα τόσο οι ανήλικοι θαμώνες που βρίσκονταν στο κατάστημα και αναφέρονται στο διατακτικό, όσοι και οι ένοικοι της πολυκατοικίας που είναι πάνω από το κατάστημα όπως στο διατακτικό ειδικότερα αναφέρεται. Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο, κήρυξε τον αναιρεσεύοντα ένοχο του αδικήματος του εμπρησμού από αμέλεια και του επέβαλε ποινή φυλακίσεως δύο ετών.

Έτσι, όμως, με αυτά που εκτίθενται στην απόφαση, όχι μόνο δεν προσδιορίζεται ποια από τις δύο μορφές αμέλειας, ήτοι η ενσυνείδητη ή η μη συνειδητή, δέχεται το Εφετείο ότι συνέτρεξε στην επέλευση του αναφερομένου αποτελέσματος, αλλά με παρεμβολή διαζεύξεως δέχεται, ότι η το ένα συνέβη ή το άλλο)... δεν πρόβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα ή το πρόβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επερχόταν). Ούτε δε προκύπτει από τα περιστατικά που εκτίθενται στο σκεπτικό τέτοια διάκριση, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος ως προς το ουσιώδες αυτό στοιχείο του αδικήματος. Περαιτέρω, με όσα πραγματικά περιστατικά εκτίθενται στην απόφαση, σε σχέση με την αμέλεια του κατηγορουμένου και εκείνη του υπαλλήλου του καταστήματος (σερβιτόρου) Δ.Κ., δημιουργείται ασάφεια ως προς τον αιτιώδη σύνδεσμο της αναφερόμενης συμπεριφοράς του πρώτου και του επελθέντος αποτελέσματος της πυρκαγιάς αφού δεν εξειδικεύονται με πληρότητα τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν τον παραπάνω σύνδεσμο αιτίου και αιτιατού, αναφορικά με τη συμπεριφορά του αναιρεσεύοντος-κατηγορουμένου και της παράλληλης ή μετ' αυτήν παρεμβολής της συμπεριφοράς του εν λόγω σερβιτόρου. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται αφενός μεν της ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας, που απαιτούν οι διατάξεις των άρθρ. 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ, αφετέρου δε νόμιμης βάσεως, λόγω της εκ πλάγιου παραβιάσεως των ανωτέρω ουσιαστικού δικαίου ποινικών διατάξεων και πρέπει να γίνουν δεκτοί ως βάσιμοι οι από το άρθρ. 510 παρ. 1 εδ. Δ' και Ε' ΚΠΔ πρώτος και δεύτερος λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο, αφού είναι δυνατή η συγκρότηση του από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως (άρθρ. 519 ΚΠΔ).